ZPRAVODAJ

životního prostředí města Rakovníka

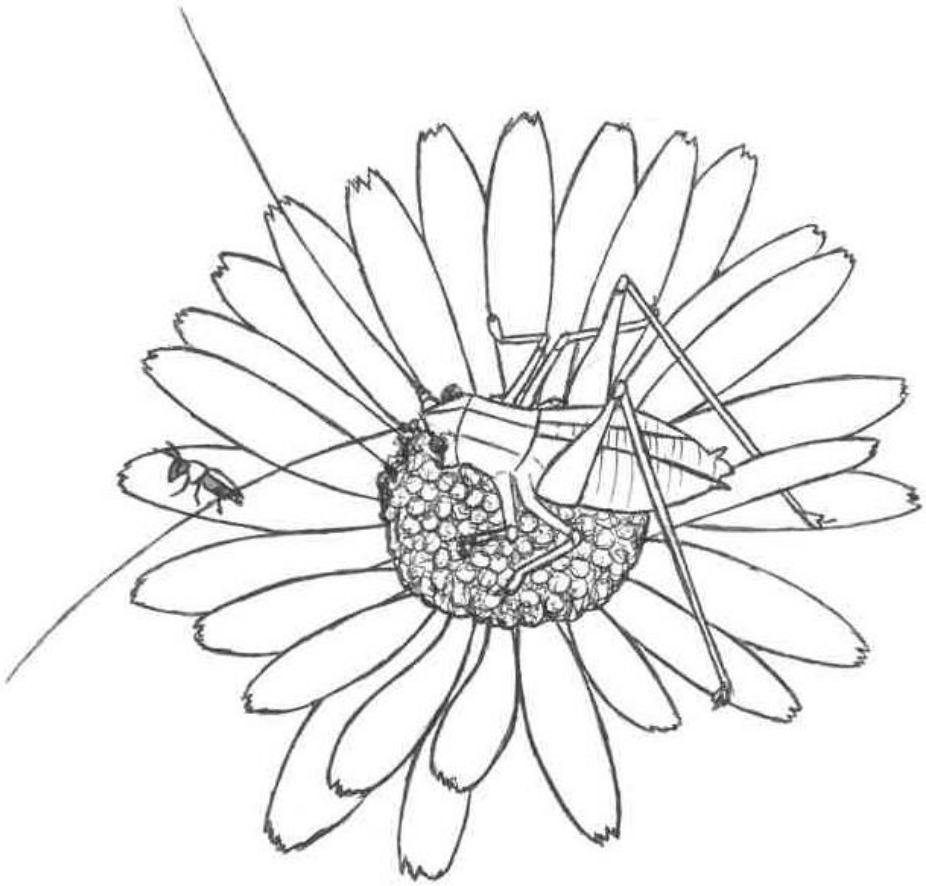

ročník 2021 číslo 2

Obsah

Úvod 2
Den stromů v Rakovníku 3
Lipové stromořadí 5
Minimanuál na dotace v roce 2021 – 2022 7
Jak správně topit a ušetřit 11
Rakovnické posvícení 27
Ošetření části památné aleje podél Rakovnického potoka 27
Nová pravidla pro školní sběr papíru, plastů a kovů dle nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech 28
Nová povinnost provozovatele zařízení přebírající komunální odpad od fyzických osob podle nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech 29
Národní geopark Barrandien 30
Zvelebení panelů Naučné stezky Rakovník 32
Akce Domu dětí a mládeže Rakovník 33
Postav živočichům jejich sen 35
10 tipů, jak připravit obec na vedro i přívalové srážky 37
Praktická ukázka opatření financovaných z krajinotvorných programů v CHKO Křivoklátsko 38
Nový zahrádkářský zákon 39

Úvod

Vážená čtenářko, vážený čtenáři,

druhé číslo našeho environmentálního zpravodaje je zaměřené především na chystané změny a povinnosti na úseku ochrany ovzduší. V tomto čísle jsou shrnuty nejpodstatnější informace, jak se s danými problémy nejlépe vypořádat. Doporučujeme maximálně využívat kotlíkové dotace, o kterých se zde můžete mimo jiné dočíst.
Pro zlepšení kvality ovzduší nejbližšího okolí rodinných domů mnohdy hodně pomůže, pokud se naučíme správně topit. Proto zde otiskujeme brožuru: „Jak správně topit“ (Průvodce ekonomickým a ekologickým vytápěním domácností pevnými palivy).
Děkujeme všem, kteří nám zasíláte své příspěvky ohledně uskutečněných ekologických akcí. Bylo překvapivé kolik lidí si letos našlo cestu do krásného významného krajinného prvku Farní zahrady, kterou pomáhalo obnovit i město Rakovník.
Rovněž nás těší, že se podařilo v rámci participativního rozpočtu města vysadit nové stromořadí u cesty ke kynologickému cvičišti, kam lidé často chodí na procházky.
V roce 2022 přeji všem hlavně hodně zdraví, spokojenosti a nadhledu, aby se nám podařilo zvládnout nadcházející náročné období.

Váš starosta
PaedDr. Luděk Štíbr

Den stromů v Rakovníku

Město Rakovník se již léta zapojuje do oslav Dne stromů. Poprvé byl Den stromů slaven r. 1872 v Nebrasce na podnět J. S. Mortona, který navrhl vyhlášení Národního dne stromů s cílem vyzdvihnout důležitost stromů při zvyšování kvality životního prostředí. Při první slavnosti bylo vysazeno více než milion stromů v Nebrasce. Myšlenka oslav Dne stromů se rychle rozšířila po celých Spojených státech a později i na další kontinenty. Datum oslav Dne stromů je různý, liší se podle klimatických podmínek a toho, kdy je možné stromy vysazovat.
V Čechách byly Svazem spolků okrašlovacích pořádány Stromové slavnosti poprvé masově v roce 1906. Stará tradice československá byla v České republice obnovena v roce 2000, kdy bylo datum první oslavy svátku stromů stanoveno na 20. 10. Od té doby se každoročně v tento den konají výstavy, semináře či koncerty inspirované stromy, také vycházky za stromy a do lesa. Hlavně se v tento den stromy sází.
V Rakovníku byly v roce 2021 v rámci oslav Dne stromů pořádány tyto akce:
Dne 20. 10. 2021 od 13:00 hodin do 17:00 hodin byla pro veřejnost otevřena Farní zahrada v Rakovníku, která byla zaregistrována jako významný krajinný prvek a v roce 2008 a počátkem roku 2009 zrekonstruována za finanční podpory Města Rakovníka, Středočeského kraje a řady dalších sponzorů. Byly zde k vidění fotografie z průběhu rekonstrukce celé farní zahrady.
Dne 20. 10. 2021 od 8:00 hodin do 17:00 hodin se konal Den otevřených dveří v Botanické zahradě v Rakovníku ve spolupráci se Střední zemědělskou školou (SZeŠ) v Rakovníku.
Je potěšující, že počet návštěvníků se rok od roku zvyšuje, což svědčí o vzrůstajícím zájmu veřejnosti o tyto akce.

Pan místostarosta Ing. Jan Švácha na návštěvě ve Farní zahradě v Rakovníku.

Návštěva představitelů města Farní zahrady

Místostarosta Ing. Jan Švácha, starosta PaedDr. Luděk Štíbr a farář Římskokatolické církve, vikář MUDr. Mag. theol. Vojtěch Novák ve Farní zahradě.

Starosta města v křesle kardinála Vlka

Lipové stromořadí

Do participativního rozpočtu města Rakovníka 2021 byl přihlášen projekt Lipové stromořadí – výsadba. V projektu bylo plánováno s výsadbou 52 ks stromů druhu Tilia Cordata včetně dodávky a osazení podpěrných kůlů, oplocení, mulče a následné péče.
Odbor správy majetku musel nejprve ukončit pachtovní smlouvu, jejímž předmětem byl pozemek dotčený plánovanou výsadbou, a zahájit potřebné administrativní úkony. Bylo třeba zažádat odbor životního prostředí o vyjmutí pozemku ze zemědělského půdního fondu, vytyčit inženýrské sítě a pro účely vydání rozhodnutí o změně využití území nechat vypracovat potřebnou dokumentaci. Po konzultaci se zpracovatelkou dokumentace byl zredukován počet vysazovaných stromů na 37 ks s obvodem kmínku 12 – 14 cm, a to z důvodu dodržení dostatečné vzdálenosti mezi jednotlivými stromy. Po splnění všech administrativních úkonů bylo zahájeno poptávkové řízení za účelem výběru „dodavatele“. Vítězem se stala společnost Adam Karhánek, která předložila nejlevnější nabídku v ceně 349 922 Kč vč. DPH. Součástí nabídky byla i 5-letá následná péče.
Odbor správy majetku zároveň podal žádost o poskytnutí finančního příspěvku v rámci Programu Podpory obnovy přirozených funkcí krajiny, kterou vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí. Z tohoto dotačního titulu by mělo město Rakovník obdržet částku ve výši 250 tis. Kč.
Výsadba lipového stromořadí byla dokončena v říjnu 2021. Na začátek stromořadí je plánováno ještě osadit lavičku s odpadkovým košem.

Minimanuál na dotace v roce 2021 – 2022

Příspěvek na výměnu zastaralého kotle mohou v krajských výzvách získat nízkopříjmové domácnosti, kterým pokryje až 95 % nákladů. Kraje budou spouštět nové výzvy pravděpodobně během jara či léta roku 2022. Na dotace na zastaralé kotle i topidla dosáhnou i ostatní domácnosti, a to z programu Nová zelená úsporám. Zde bude možné podávat žádosti od října letošního roku. Jak na to?

Kotlíkové dotace 2022

Kdo může žádat?

Domácnosti s čistým příjmem, který nepřekročil v roce 2020 limit 170 900 korun (14 242 Kč na osobu a měsíc). Příjmy ostatních členů domácnosti, tedy osob bydlících společně se žadatelem, jsou průměrovány. Započítány budou jen běžné příjmy za rok 2020 – zdanitelné příjmy, důchody a vybrané typy dávek.

Domácnosti, kde žijí jen důchodci se starobním důchodem nebo invalidním důchodem 3. stupně, mají na dotace nárok automaticky.

U nezletilých dětí a studentů do 26 let žijící ve společné domácnosti s žadatelem se počítá nulový příjem.

Žadatel musí být vlastníkem nebo spoluvlastníkem nemovitosti, tedy rodinného nebo bytového domu, bytové jednotky nebo trvale obývaného rekreačního objektu.

Na co můžete získat podporu?

Na výměnu kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy. Podpora bude poskytována na instalace realizované od 1. 1. 2021 ve výši 95 % ze způsobilých výdajů do maximální výše dotace.

Výše podpory:

Záleží na druhu nového kotle.

- kotel na biomasu (min. energetická třída A+ a parametry podle nařízení komise č. 2015/1189) 130 000 korun
- Na elektrická a plynová tepelná čerpadla (min. energetická třída A+ a parametry podle nařízení Komise (EU) č. 813/2013) 130 000 korun
- plynový kondenzační kotel (min. energetická třída A a parametry podle nařízení Komise (EU) č. 813/2013) 100 000 korun.

Kde žádat?

Žádosti bude možné podávat na krajském úřadě pravděpodobně během jara či léta 2022. Kraje také nabídnou odborné poradenství.

Co je potřeba doložit pro žádost?

- formulář žádosti o podporu
- doklad o kontrole technického stavu a provozu původního zdroje tepla – žadatel prokáže, že původní zdroj splňuje (splňoval) třídu kotle vhodnou k výměně
- doklady prokazující vlastnický vztah k nemovitosti, kde je nový zdroj tepla realizován
- fotodokumentace stávajícího kotle napojeného na otopnou soustavu a komínové těleso

Co je potřeba doložit po výměně starého kotle?

- fotodokumentaci nově instalovaného zdroje tepla
- doklad o instalaci a uvedení zdroje do provozu, v případě obnovitelných zdrojů energie vystavený oprávněnou osobou
- protokol o revizi spalinové cesty podle Vyhlášky č. 34/2016 o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty (v případě, že je novým zdrojem tepla spalovací zdroj)
- zprávu o montáži zpracovanou oprávněnou osobou, popř. výrobcem proškolenou osobou pro instalace plynových kotlů
- potvrzení o ekologické likvidaci starého kotle
- účetní doklady (faktury a bankovní výpisy)

Nová zelená úsporám

Kdo může žádat?

Vlastníci nebo spoluvlastníci nemovitostí, tedy rodinného nebo bytového domu, bytové jednotky nebo trvale obývaného rekreačního objektu.

Na co může získat podporu?

Na výměnu kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy, na výměnu lokálních topidel (krby, krbová kamna apod.) a na výměnu elektrického vytápění za systém s tepelným čerpadlem s elektrickým pohonem.

Podpora bude poskytována formou dotace na instalace realizované od 1. 1. 2021 ve výši až 50 % ze způsobilých výdajů.

Typ zdroje tepla	Rodinný dům (Kč)	Bytový dům (Kč/b. j.)
Plynový kondenzační kotel	35 000	12 000
Kotel na biomasu vč. akumulační nádrže/se samočinnou dodávkou paliva	80 000	25 000
Kotel na biomasu se samočinnou dodávkou paliva a celosezónním zásobníkem pelet	100 000	25 000
Tepelné čerpadlo s teplovodním systémem vytápění a přípravou teplé vody	100 000	-
Tepelné čerpadlo s teplovodním systémem vytápění bez přípravy teplé vody	80 000	30 000
Tepelné čerpadlo vzduch-vzduch	50 000	18 000
Napojení na soustavu zásobování teplem	40 000	10 000
Lokální zdroj na biomasu se samočinnou dodávkou tepla a teplovodním výměníkem	45 000	35 000
Lokální zdroj na biomasu se samočinnou dodávkou tepla	30 000	-
Kombinovaná výroba elektřiny a tepla	-	30 000

Kde žádat?

Žádosti bude možné podávat od podzimu online přes web www.novazelenausporam.cz

Co je potřeba doložit pro žádost:

- formulář žádosti o podporu
- doklad o kontrole technického stavu a provozu původního zdroje tepla – žadatel prokáže, že původní zdroj splňuje (splňoval) třídu kotle vhodnou k výměně
- doklady prokazující vlastnický vztah k nemovitosti, kde je nový zdroj tepla realizován
- fotodokumentace stávajícího kotle napojeného na otopnou soustavu a komínové těleso

Co je potřeba doložit po výměně:

- účetní doklady (faktury a bankovní výpisy)
- fotodokumentaci nově instalovaného zdroje tepla
- doklad o instalaci a uvedení zdroje do provozu, v případě obnovitelných zdrojů energie vystavený oprávněnou osobou
- protokol o revizi spalinové cesty podle Vyhlášky č. 34/2016 o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty (v případě, že je novým zdrojem tepla spalovací zdroj)
- protokol o revizi spalinové cesty podle Vyhlášky č. 34/2016 o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty (v případě, že je novým zdrojem tepla spalovací zdroj)
- zprávu o montáži zpracovanou oprávněnou osobou, popř. výrobcem proškolenou osobou pro instalace plynových kotlů
- potvrzení o ekologické likvidaci starého kotle

Více informací na www.kotlikydotace.cz a zelené lince SFŽP ČR: 800 260 500

Zdroj: stránky MŽP

Jak správně topit a ušetřit

JAK SPRÁVNĚ TOPIT

shrnutí SMOKEMANova Desatera správného topiče

bude zakázáno topit v kotlích horších než 3. třídy. Co to ale znamená? Jak se dozvím, jakou má můj kotel třídu? A jak správně v kotlích na pevná paliva topit? A proč?

To jsou otázky, na které vám odpoví tato brožura z dílny Ministerstva životního prostředí. Po přečtení budete nejenom vědět, jak ušetřit finance správným vytápěním, ale také jak chránit své zdraví a zdraví vašeho nejbližšího okolí a čeho se vyvarovat, abyste se vyhnuli případným pokutám ze strany úřadů za nedodržení zákonných požadavků.

Povinnosti související s vytápěním v kotlích na pevná paliva jsou zakotveny v zákoně o ochraně ovzduší (zákon č. 201/2012 Sb.). Následující text se tyto zákonné povinnosti pokusí nejenom shrnout, ale také vysvětlit srozumitelnějším jazykem a upozornit na nejdůležitější povinnosti domácností, které jsou vytápěny kotlem na pevná paliva napojeným na ústřední topení.

Základní povinnosti provozovatele kotle nebo topidla na pevná paliva vyplývající ze zákona

- Provádět pravidelně kontrolu technického stavu a provozu u kotlů a topidel s napojením na teplovodní soustavu vytápění a na vyžádání předložit doklad o jejím provedení.
- Provozovat nejpozději od 1. 9. 2022 pouze kotle 3. a vyšší třídy.
- Topit pouze takovým palivem, které určil výrobce zdroje, a to jak pokud jde o druh, tak i jeho kvalitu.
- Nespalovat odpad!
- Provozovat kotel pouze v souladu s pokyny výrobce.
- Mít zdroj instalován včetně souvisejících prvků, pokud je výrobce vyžaduje – akumulační nádoba, dochlazovací smyčka apod.
- Provést revizi spalinové cesty při instalaci nového zdroje nebo úpravě komína a provádět pravidelně kontrolu spalinové cesty kominíkem.

Kontrola technického stavu a provozu kotlů a topidel s výměníkem:

- Každý provozovatel kotle nebo topidla s výměníkem (napojeným na teplovodní soustavu ústředního vytápění) má každé **3 roky** povinnost (již od roku 2016) provést kontrolu technického stavu a provozu tohoto zařízení.

- **Kontrolu vám provede technik proškolený výrobcem vašeho zařízení, kterého si můžete vyhledat zde: https://ipo.mzp.cz/ a pomocí zde uvedených kontaktů si kontrolu objednat.**

- Na této stránce se také dozvíte další podrobnosti provádění kontrol.

- Technik zkontroluje instalaci a nastavení vašeho zařízení, prověří jeho technický stav a poradí vám, jak topit bezpečně a úsporně s ohledem na co nejdelší životnost vašeho zařízení, životní prostředí i vaši peněženku.

- Poradí vám, jak zařízení správně obsluhovat, jak regulovat jeho výkon, jak přikládat a ušetřit na palivu.

- **Zároveň vám může stanovit vlhkost používaného dřeva.**

Následující kapitoly vám přinášejí informace, jak správně provozovat topné zařízení, abyste dodrželi všechny zákonné požadavky, ušetřili na výdajích za vytápění a chránili dlouhodobě svoje zdraví.

Jak správně provozovat spalovací zařízení v domácnostech

1. Spalovací zařízení

- **Od 1. 9. 2022 je zakázáno provozovat spalovací zařízení horší než 3. třídy (včetně spalovacích zařízení vlastní výroby) – zda právě vaše zařízení vyhovuje, zjistíte při povinné pravidelné tříleté kontrole technického stavu a provozu tohoto zařízení.**

- Pořizujte si pouze zařízení výkonově vhodné pro vámi vytápěný objekt – máte-li předimenzovaný kotel, doplňte k němu akumulační nádrž o dostatečném objemu.

- Pokud to výrobce doporučuje, instalujte své spalovací zařízení i s akumulační nádrží. Pokud je využití akumulační nádrže podmínkou návodu k instalaci, je její absence porušením zákona o ochraně ovzduší a zpravidla také záručních podmínek na zboží. Hrozilo by vám uložení sankce za přestupek a ztráta záruky. Akumulační nádrž umožňuje trvalý provoz kotle při jmenovitém tepelném výkonu, tento provoz je spojen s nižšími emisemi a vyšší účinností – ušetříte tedy jak své zdraví a životní prostředí, tak čas spojený s čištěním kotle a peníze za palivo.

- **Instalaci a první nastavení svěřte odborníkům, správnost instalace můžete ověřit v rámci povinné tříleté kontroly. Pokud by nebyla správná, požadujte nejlépe ještě během záruční doby nápravu.**

- Drobné závady může na místě opravit.

- **Nebojte se zeptat, zvláště pokud nejste s provozem zařízení spokojeni.**

- Také vám sdělí, zda můžete zařízení nadále provozovat od 1. 9. 2022.

- **Pokud je technik pro vaše zařízení příliš daleko a jím provedená kontrola by tak byla dražší než aktuálně stanovený limit (1585 Kč bez DPH pro spalovací stacionární zdroje bez řídicí jednotky a ve výši 1848 Kč bez DPH pro spalovací stacionární zdroje s řídicí jednotkou), můžete využít technika jiného výrobce. Nejprve však musíte získat vyjádření výrobce, že není schopen vám svého technika v rámci uvedeného finančního limitu zajistit. Vyjádření výrobce lze získat prostřednictvím https://ipo.mzp.cz/.**

- Pokud výrobce vašeho zařízení není v seznamu uveden (hledejte jak v kategorii značka, tak výrobce), tedy žádné techniky neurčil nebo již výrobce neexistuje, můžete opět využít technika jiného výrobce.

- V případě využití technika jiného výrobce je nutné, aby měl oprávnění na váš typ zařízení (v případě pochybností využijte nápovědu na https://ipo.mzp.cz/).

- Technik vám vystaví doklad o kontrole a současně ji ohlašuje elektronicky příslušnému úřadu, přesto si papírový doklad pečlivě uschovejte.

- **Pokud měníte spalovací zařízení, je povinnost provést vždy i revizi spalinových cest (komínu a kouřovodu). Výběr nového spalovacího zařízení (kotle či topidla) konzultujte s kominíkem ideálně před jeho koupí, abyste věděli, zda je vhodné pro váš komín nebo zda bude nutná jeho úprava a kolik bude stát. Moderní zařízení jsou velmi citlivá na správný tah komína a mají specifické požadavky na odolnost vzhledem k nižší teplotě spalin a riziku vzniku kondenzátu. Nevhodná kombinace zařízení a komínu může vést k těžko odstranitelným problémům, k obtěžování okolí kouřem, k nedostatečné kvalitě spalování, k zanášení výměníku kotle atd. Pokud je tah komína kolísavý, může pomoci jednoduchý regulátor tahu, s jehož nastavením vám pomůže kominík.**

- Zajistěte dostatečný přístup vzduchu k vašemu spalovacímu zařízení (do kotelny). Utěsněné dveře a okna sice brání úniku tepla ven, nicméně přívod vzduchu je pro správné spalování zcela zásadní! Také u topidel umístěných v obytných místnostech je nutné mít tuto podmínku na paměti. Nízký přívod vzduchu může způsobit hromadění spalin včetně jedovatého oxidu uhelnatého v místnosti a ohrožovat vás na životě!

- **Dbejte na správnou instalaci a dobrý technický stav bezpečnostních prvků kotle i kamen (pojistné ventily, ochlazovací smyčky, apod.).**

- Pokud nejste s provozem zařízení spokojeni nebo si na vás stěžují sousedé, něco děláte špatně – poraďte se s odborníkem, který vám provádí pravidelnou povinnou tříletou kontrolu, kominíkem či prodejcem zdroje.

2. Palivo

- Používejte výhradně takové palivo, které určil výrobce vašeho zařízení. Dodržte také druh dřeva (např. pouze tvrdé) nebo zrnitost uhlí. Černé uhlí nelze volně zaměňovat za hnědé, které má jiné parametry. Hnědé uhlí stejně jako dřevo obsahuje vysoký podíl prchavé hořlaviny (plynné hořlavé látky), která ke svému spálení potřebuje dostatečný prostor, například klasické litinové prohořívací kotle neumožňují dostatečné prohoření hnědého uhlí, a proto do těchto zařízení nepatří. U řady zařízení je pro dřevo stanovena jeho maximální vlhkost (většinou max. 20 % z celkové hmotnosti, což odpovídá sušení po dobu zhruba dvou let).

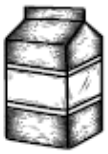

- **Nespalujte ve vašem spalovacím zařízení žádný odpad (plasty, jakékoliv chemicky ošetřené dřevo – např. stará okna či jinak lakované dřevo, dřevotřísku, nápojové kartony, celobarevné letáky a časopisy, zbytky potravin apod.).**

- Zakázáno je také spalovat některé druhy paliv, které jsou určeny pouze pro velká zařízení, jako třeba hnědé uhlí energetické (prachové uhlí a průmyslové směsi), lignit, uhelné kaly (floty) a proplástky.

- Po dodavateli paliva můžete požadovat doklady prokazující splnění požadavků na jeho kvalitu (sirnatost, obsah popela, vody a podíl menších frakcí). Dodavatel je povinen vám takový doklad vystavit. V případě kontroly tak budete schopni prokázat, že vaše palivo splňuje stanovené požadavky na kvalitu. Pokud máte problémy s kvalitou paliva nebo s jeho dodavatelem, můžete se obrátit na Českou obchodní inspekci (ČOI).

- **U paliv pro automatické kotle je nutné dodržet určitou kvalitu (zaručenou například nezávislou certifikací) – obsah cizorodých příměsí a nevhodné mechanické vlastnosti, šetření na kvalitě paliva může vést k zablokování podavače paliva či jeho poškození a náklady na opravu pak zpravidla tuto úsporu převýší. Palivo správně skladujte (u dřeva sušte nejméně dva roky na zastřešeném místě, dřevo by mělo být chráněno vůči dešti a izolováno od země, mělo by být vyskládáno tak, aby kolem něj mohl proudit vzduch). Vhodně usušené dřevo vám ušetří náklady na vytápění, protože všechna zbytková vlhkost musí být nakonec v kotli odpařena, což představuje ztrátu energie pro topný systém. Používání suchého dřeva může také prodloužit životnost vašeho zařízení.**

- Spalování nevhodného paliva či odpadu vede nejen k vyšším emisím znečišťujících látek, ale způsobuje také další komplikace. Takové spalování může např. způsobit zanášení zařízení i spalinových cest (kouřovodu a komínu) dehtovými úsadami, které snižují přenos tepla ve výměníku a mohou zúžit spalinové cesty a narušit jejich funkci. Především jde ale o hořlavé látky, které mohou vést k požáru! Spalováním např. plastového odpadu může dojít k poškození zařízení v důsledku vysokých teplot spalování nebo vyšších koncentrací chloru. Spalování vlhkého dřeva nebo kombinace dřeva či uhlí a odpadu může vést ke zvýšené korozi, včetně velmi agresivní tzv. chlorové koroze.

- **Pokud je dané zařízení ke spalování tohoto paliva vhodné, platí přibližně toto pořadí podle vlivu pevného paliva na kvalitu ovzduší (od nejvhodnějších po nejméně vhodné): dřevní pelety – dřevní brikety – suché tvrdé dřevo – suché měkké dřevo – méně suché dřevo – koks – uhelné brikety – černé uhlí – hnědé uhlí. Vždy je ale podstatné, jaké palivo je pro dané zařízení určeno jeho výrobcem.**

3. Obsluha vašeho zařízení

- Opravdu si přečtěte návod k použití a řiďte se jím, provoz moderních zařízení vyžaduje precizní dodržení postupů a jejich svévolné porušování může vést jak k vyšším emisím škodlivin, tak k poškození zařízení, nebo dokonce k požáru.

- Zatápění, přikládání a regulaci výkonu provádějte přesně dle postupů daných výrobcem. Pokud si nejste jisti, zeptejte se odborníka, který vám provádí pravidelnou povinnou tříletou kontrolu.

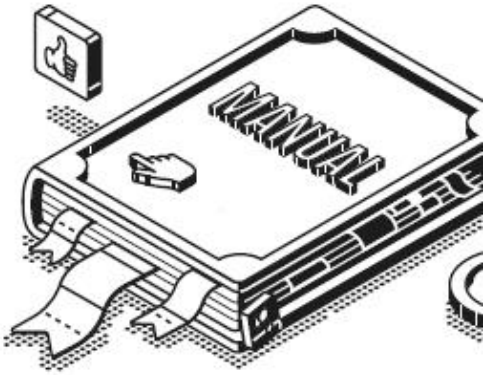

- Dodržujte předepsanou teplotu spalin. Nižší teplota spalin může znamenat vyšší účinnost využití tepla, ale také špatné spalování, vyšší riziko vzniku kondenzátu a všech souvisejících problémů (zanášení výměníku, spalinových cest, požární riziko, pronikání dehtu tělesem komína apod.). Příliš vysoká teplota spalin je plýtváním energií v palivu a může být i nebezpečná.

- Pokud zatápíte pevnými palivy jen příležitostně (např. občas v krbu), mějte ohled na aktuální stav ovzduší a netopte v něm např. při smogových situacích. Pokud můžete při zhoršených rozptylových podmínkách využít jiný, čistší zdroj tepla, nebo alespoň kvalitnější palivo, udělejte to! Zplodiny se kumulují pod inverzní vrstvou a vy je pak dýcháte.

4. Údržba vašeho zařízení a jeho obsluha

- Dbejte na čistotu komína a kouřovodu (čistěte min. 2krát ročně a 1krát za rok nechte překontrolovat kominíkem).

- Dbejte na čistotu celého zařízení a jeho okolí, především výměníkových ploch, a to i u moderních typů zařízení.

- Udržujte v dobrém stavu těsnění jednotlivých dvířek, nasávaný falešný vzduch může zásadně zhoršit spalování a snížit účinnost, zaplatíte pak více za palivo.

- Nezasahujte sami do nastavení zařízení, např. při nastavení teploty vstupní a výstupní vody, nastavení rychlosti otáček ventilátoru a podobně, pokud si nejste jisti tím, co děláte.

- Nepřetápějte! Udržujte teplotu obytných místností okolo 20 °C. Topte jen tam, kde je to potřeba, s pomocí regulace či termostatických ventilů nastavte teplotu pro každou místnost podle způsobu jejího využití.

- **Kotel a topidlo na pevná paliva s výměníkem musí být povinně jednou za 3 roky zkontrolovány a nastaveny odborníkem, aby vydržely v bezvadném stavu. Vhodnou obsluhou a údržbou vašeho zařízení můžete snížit riziko vzniku požáru v domácnosti (vyhoření sazí).**

Dopady nesprávného vytápění na zdraví

- Nesprávné vytápění domácností pevnými palivy je hlavním zdrojem znečištění ovzduší v ČR. Znečištění ovzduší pocházející z nesprávného vytápění domácností ovlivňuje zdraví lidí ve větší míře než velké průmyslové podniky. Průmyslové zdroje mají na rozdíl od zařízení v domácnostech systémy k čištění a záchytu emisí. Zařízení k vytápění domácností se však vyskytují po celé ČR, ve všech sídlech, všude kolem nás.

- Velkým nebezpečím nesprávného vytápění je zejména skutečnost, že jsou škodliviny z komínů vypouštěny nízko nad zemí, tedy přímo do naší dýchací zóny. Prakticky tak dýcháme zplodiny z vlastních zařízení, a to ve velkých koncentracích, což poškozuje naše zdraví.

- Škodlivé látky se nesprávným vytápěním domácností uvolňují jak do vnějšího, tak do vnitřního prostředí našich obydlí (a to buď přímo prostřednictvím krbů a kamen, nebo větráním) a ovlivňují kvalitu života a zdraví všech členů rodiny a ostatních lidí v okolí. Kromě toho tyto škodliviny často obtěžují také kouřem a zápachem.

- **Vlivem nesprávného vytápění domácností se do ovzduší (vč. vnitřních prostor) uvolňují prachové částice, které na sebe vážou další rakovinotvorné látky. Dále dochází k uvolňování dalších škodlivin (oxidu dusičitého, oxidu siřičitého, benzenu či oxidu uhelnatého). Pokud se v domácnosti navíc spaluje odpad, jsou dopady takového jednání na naše zdraví ještě závažnější.**

- Dlouhodobá expozice znečištěnému ovzduší má za následek předčasnou úmrtnost, a to zejména na kardiovaskulární a respirační onemocnění včetně rakoviny plic. Dochází k nárůstu nemocnosti dýchacího ústrojí a výskytu symptomů chronického zánětu průdušek, snížení plicních funkcí u dětí i dospělých. Mohou se zhoršovat stavy astmatiků a zvyšovat výskyt dalších respiračních symptomů.

- Kromě toho přibývá důkazů o vlivu znečištěného ovzduší na vznik diabetu II. typu, na neurologický vývoj u dětí a neurologické poruchy u dospělých (např. Alzheimerova choroba). Znečištěné ovzduší se také podílí na zvýšené kojenecké úmrtnosti.

- Dle Státního zdravotního ústavu je každoročně kvůli zvýšeným koncentracím prachových částic v ovzduší navýšena přirozená úmrtnost v ČR řádově o tisíce lidí.

- **Jakákoli zátěž imunitního systému (akutní, dlouhodobá, onemocnění, stres apod.) snižuje vaši imunitu a odolnost proti působení vnějších vlivů – samozřejmě včetně virů i bakterií!**

Správný způsob vytápění přinese

- čistší ovzduší venku i uvnitř
- snížení rizika vzniku závažných onemocnění
- lepší sousedské vztahy
- odstranění rizika uložení pokuty za porušování zákona o ochraně ovzduší
- nižší náklady na vytápění
- méně práce spojené s čištěním zařízení a spalinových cest
- snížení požárního rizika a zvýšení životnosti vašeho zařízení k vytápění a jeho příslušenství

Dotační programy a ekonomika provozu kotlů

Náklady na vytápění rovněž snížíte zateplením objektu a výměnou oken a dveří!

Pokud vlastníte zařízení, které musíte nebo chcete vyměnit za modernější a ekologičtější, sledujte možnosti v rámci našich dotačních programů na:
https://www.kotlikydotace.cz
https://www.novazelenausporam.cz/
Nebo se informujte na vašem krajském nebo obecním úřadě.
Ověřte si výhodnost jednotlivých druhů vytápění pomocí orientačních kalkulaček a získejte další informace v odkazech uvedených na: **www.jakspravnetopit.cz**

ISBN: 978-80-7212-655-2
Vydalo Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, Praha 10, 100 10
www.mzp.cz

autoři: odbor ochrany ovzduší ve spolupráci se samostatným oddělením tiskovým a PR, 1. vydání, Praha 2021, ©MŽP

Vytvořeno ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem, zástupci výrobců spalovacích zdrojů a Smokemanem!

Použité ilustrace vznikly v rámci projektu LIFE IP - Zlepšení kvality ovzduší.

Rakovnické posvícení

V sobotu 4. 9. a v neděli 5. 9. 2021 pořádal včelařský kroužek – RAKOvčelaříci (VČELÍ STRÁŽ z.s.) v Botanické zahradě v Rakovníku Medové posvícení – soutěže pro děti, ukázky včelařství a vyprávění o opylovatelích.
Od pátku 3. 9. do neděle 5. 9. 2021 pořádal Klub kaktusářů při I. ZO Českém zahrádkářském svazu Rakovník v Gymnáziu Zikmunda Wintra Rakovník „48. výstavu kaktusů a jiných sukulentů“. Expozice byla zaměřena na rody *Haworthia* a *Gasteria*. K vidění bylo přes 1000 rostlin kaktusů a sukulentů. Kaktusy bylo možné na výstavě i zakoupit.
V sobotu 4. 9. a v neděli 5. 9. 2021 pořádala Botanická zahrada Rakovník při Střední zemědělské škole Rakovník „Den otevřených dveří Botanické zahrady“. Společnost pěstitelů masožravých rostlin a jiných botanických kuriozit – Darwiniana zde uspořádala 17. výstavu masožravých rostlin a afrických fialek nazvanou „Tajemný svět masožravých rostlin“.
V sobotu 4. 9. 2021 pořádal v Čermákových sadech Dům dětí a mládeže v Rakovníku za finanční podpory Města Rakovníka Den otevřených dveří. Návštěvníci si mohli prohlédnout ukázky z činnosti DDM, tvořivou dílničku a chovy zvířat. Zájemci si měli možnost vybrat některý ze zájmových kroužků.
Spolek EXOTA Rakovník pořádal v Domě dětí a mládeže v Čermákových sadech v sobotu 4. 9. a v neděli 5. 9. 2021 „Výstavu exotického ptactva a kanárů“.
Dále v sobotu 4. 9. a v neděli 5. 9. 2021 pořádal Český svaz chovatelů v Rakovníku v areálu ZO Českého svazu chovatelů ve Vladislavově ulici „Okresní výstavu králíků, holubů a drůbeže s ukázkou exotického ptactva a expozicí morčat“. Návštěvníci výstavy si měli možnost prohlédnout velké množství ušlechtilých a čistokrevných zvířat. Soutěžilo se o Pohár starosty Města Rakovníka. Součástí výstavy bylo i občerstvení.

Ošetření části památné aleje podél Rakovnického potoka

V roce 2018 se provádělo ošetření aleje památných stromů od lávky u botanické zahrady po proudu potoka až k lávce u čistírny odpadních vod – obě strany Rakovnického potoka. V roce 2019 se pokračovalo od mostu v Nádražní ulici po most u botanické zahrady. V roce 2020 se alej ošetřila od MŠ Klicperova k mostu u Billy. V roce 2021 Město Rakovník pokračuje v ošetření další části aleje, a to od Lounského mostu k MŠ Klicperova.

Nová pravidla pro školní sběr papíru, plastů a kovů dle nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech

Podle nového zákona č. 541/2020 Sb. o odpadech, který je účinný od 1. 1. 2021, dle **§ 20 Školní sběr,** se mění způsob nakládání a evidence odpadů pocházejících ze „Školního sběru".

● Škola může od žáků nebo studentů přebírat odpady papíru, plastů a kovů z domácností. V tomto případě se na školy nevztahují povinnosti provozovatele zařízení.
● Škola se okamžikem převzetí odpadu v rámci školního sběru stává jeho vlastníkem a obec, na jejímž území se škola nachází, jeho původcem.
● Škola plní ve vztahu k převzatým odpadům všechny povinnosti původce odpadu, s výjimkou povinnosti podání ročního hlášení o produkci a nakládání s odpady.
● Na obec se ve vztahu k odpadu převzatému v rámci školního sběru nevztahují povinnosti původce odpadu, s výjimkou povinnosti podání ročního hlášení o produkci a nakládání s odpady.
● Škola předá **do 15. ledna obci**, na jejímž území se nachází, údaje o hmotnosti převzatých druhů odpadů a zařízeních určeným pro nakládání s odpady, kterým převzaté odpady předala, za předchozí kalendářní rok. Údaje o převzatých odpadech a zařízeních, kterými byly odpady předány, se předají na formuláři podle přílohy č. 3 vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

Povinnost poskytnout uvedené informace „školou" pro obec na jejímž území se nachází, bude poprvé k 15. 1. 2022.

Školní sběr není povinnost, kterou by zákon nově ukládal všem školám, pouze byla upravena pravidla pro školy, které doposud školní sběry prováděly. Školní sběr by měla škola provádět po dohodě s příslušnou obcí, a to s tou, na jejímž území se nachází (což nemusí být nutně její zřizovatel). Škola se může stát součástí obecního systému nakládání s odpady, avšak pouze pro své žáky nebo studenty.
Škola se stane vlastníkem odpadů sebraných školním sběrem, s tímto odpadem nakládá – soustřeďuje jej a předává do zařízení (např. sběrny) – a má tedy všechny povinnosti původce kromě povinnosti vést o odpadech ze školního sběru evidenci a uvádět je v ročním hlášení. Tato evidenční povinnost přechází na obec.
Protože odpad bude v evidenci obce, musí škola při předání poskytnout provozovateli zařízení informace o původci odpadů - obci (název obce, IČO, IČP obce, pod jakým bude „Školní sběr" evidován, katalogová čísla odpadů např. 20 01 01 Papír a lepenka, 20 01 39 Plasty, 20 01 40 Kovy, kontaktní osobu, email, telefon). Tyto informace je nutné zaslat před prvním vývozem odpadu, který bude pocházet ze „Školního sběru", nebo v případě nastalých identifikačních změn u vývozů následujících. Současně před uskutečněním prvního vývozu odpadů škola zašle oprávněné osobě k uvedeným katalogovým číslům písemné informace o odpadu (PIO).

Nová povinnost provozovatele zařízení přebírající komunální odpad od fyzických osob podle nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech

Podle nového zákona č. 541/2020 Sb. o odpadech, který je účinný od 1. 1. 2021, dle **§ 17 odst. 1 písm. h)** provozovatel zařízení je povinen v případě, že přebírá komunální odpady od fyzických osob, oznámit obci, na jejímž území odpad vznikl, do **15. ledna** druh a množství převzatého odpadu za předchozí kalendářní rok. Provozovatel zařízení oznamuje písemně údaje o druhu a množství převzatých komunálních odpadů od fyzických osob obci, na jejímž území odpad vznikl na formuláři podle přílohy č. 19 vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

Národní geopark Barrandien

Geopark je oblast, kde se vyskytují přírodní geologické, geomorfologické a krajinné prvky z různých fází vývoje Země a dají se zde vypozorovat vlivy tohoto přírodního bohatství na lokální kulturní a ekonomický rozvoj dané oblasti. To může souviset třeba s činností člověka (například dolování), které je pak vnímáno jako součást kulturního dědictví.

Ochrana geoparků není u nás v České republice legislativně zakotvena. Geoparky vznikají na základě dobrovolné spolupráce různých subjektů v daném území, v úzké spolupráci s orgány ochrany přírody, zejména s Agenturou ochrany přírody a krajiny. Národní geoparky ČR přebírají pravidla pro vznik, rozvoj a administraci geoparků od UNESCO a GGN (Global Geoparks Network). Postup stanovuje primárně Směrnice MŽP č. 9/2018 o zabezpečení jednotného postupu při nominaci území na národní geopark. Od roku 2018 tak u nás hojně vznikají geoparky s cílem ochránit vzácné geologické lokality a vzdělávat veřejnost o jejich nezastupitelné roli ve vývoji naší země.

Momentálně máme v České republice devět národních geoparků a na tento post kandidují další dva. Geopark Barrandien, který se částečně nachází na území Rakovnicka, je největším z nich. Svou certifikaci obdržel od ministra životního prostředí dne 25. 9. 2020. Jeho podtitul zní "Ztracená moře v srdci Evropy". Za jeho vyhlášení se nejvíc zasloužilo Ekologické centrum Orlov, o. p. s. a partnery geoparku jsou například obce Jince, Tetín, Strašice, Mirošov a Radnice, ale také Zoo Plzeň či Arcibiskupství pražské.

Rozsáhlý národní geopark se nachází na území mezi Prahou, Příbramí, Plzní a Rakovníkem a má rozlohu 4 316 km^2. Z geologického hlediska jde o izolovaný pozůstatek starého horstva, jehož spodní vrstvy pocházejí z mladších starohor, na kterých jsou usazeny mladší vrstvy, v některých místech vystupující na povrch. Profily a odkryvy nejsou tak masivní jako jinde v republice, ale jsou mimořádně pestré. Zdejší nálezy tedy zahrnují značné množství geologicky a paleontologicky významných lokalit převážně z období starších prvohor (kambrium, ordovik, silur a devon). Horniny v Barrandienu vznikaly v časovém rozmezí přibližně před 1 000 až 370 miliony let. Jeho nejvýznamnější součástí je Český kras, ovšem i ostatní lokality jsou velmi významné (např. naleziště trilobitů u Skryjí na Rakovnicku). Národní geopark Barrandien nabízí ucelený vhled do geologie a paleontologie, ale také na zoologické, botanické, archeologické, kulturní a historické souvislosti.

Území geoparku je rozděleno na pět oblastí, jimiž jsou Praha, Berounsko, Brdy, Brdy Hřebeny, Radnicko, Rakovnicko, Plzeňsko. Můžeme zde nalézt velkoplošná i maloplošná zvláště chráněná území: 6 národních přírodních rezervací, 11 národních přírodních památek, 12 přírodních rezervací, 38 přírodních památek, 64 evropsky významných lokalit, 1 biosférická rezervace UNESCO a 3 chráněné krajinné oblasti (celé CHKO Brdy, Český kras a cca 3/4 CHKO Křivoklátsko). Oblast proslavil Joachim Barrande, který se dlouhou dobu věnoval jejímu paleontologickému výzkumu a po němž byla později pojmenována. Je mezinárodně známá bohatými nálezy zkamenělin a vědecky důležitými stratigrafickými

profily. V okolí Plzně uhelná pánev s ukončenou těžbou černého uhlí, těžba kaolínu, historická těžba zlata v okolí Jílového a Nového Knína.

Rakovnicko zahrnuje primárně výše zmíněné CHKO Křivoklátsko s jeho nejcennějšími biotopy vázanými na strmé údolí a okolí Berounky. V nepřístupných roklinách se na několika místech zachovaly rozsáhlé populace původního tisu. Unikátní jsou louky u Kouřimeckého přívozu, kterým se podařilo vyhnout intenzifikaci a ochuzení druhové skladby. Ve zdejších listnatých lesích dokonce může být spatřen náš největší brouk roháč obecný. Na území Rakovnicka se pak nacházejí dvě hlavní geologické památky a to Matčina hora, Sýkorův lom a Skryjská jezírka. Dalšími zajímavostmi v oblasti mohou být třeba hrad Křivoklát či Nezabudické skály.

Matčina hora, Sýkorův lom je opuštěný lom v severním úbočí a úpatí Matčiny hory u Třebnušky (Zbiroh), naproti činnému lomu Třebnuška. Masiv vrchu Matčina hora tvoří žluté až narůžovělé svrchnokambrické rylolity těžené protějším činným lomem. Skrze ryolity proniká ve směru SZ – JV nápadná žíla tmavého magmatitu, popisovaného starými autory negeneticky jako „slídnatý diabas“, nebo augitový syenit. Podle Steckeisenova schématu je hornina prakticky nezařaditelná. Její stáří na základě moderního výzkumu se klade na rozhraní ordoviku a siluru. Na opačné straně Matčiny hory u obce Přísednice je žíla otevřená krátkou průzkumnou štolou, asi z poloviny 19. století. Horninu využívaly generace mlynářů Sýkorů z nedalekého mlýna k opravám náhonu a vodních děl mlýna. Stará pověst říká, že hornina je zlatonosná, což se však nezakládá na pravdě.

Skryjská jezírka lokalita ležící na Radnickém potoce severovýchodně od obce Čilá, jihozápadně od obce Skryje. Jezírka a vodopád leží v CHKO Křivoklátsko. Lokalita s významnou kambrickou trilobitovou faunou, zejména rodu Paradoxides – skryjské paradoxidové břidlice středního kambria. Lokalita nese název podle dvou jezírek na Radnickém potoce ležících jen několik metrů od sebe, obě o rozloze ca 150 m². Okolní skalní stěny u jezírek tvoří dacity. Vodoteč postupně na puklinách prořízla soutěsku, jež se pak zahradila balvany. (zdroj: https://geoparkbarrandien.cz/barrandien/rakovnicko/)

Více informací a typů na výlety na stránkách https://geoparkbarrandien.cz

Zvelebení panelů Naučné stezky Rakovník

Díky příspěvku Města Rakovník se po 11 letech od slavnostního otevření stezky podařilo provést drobné opravy a údržbu panelů na trase městem Rakovník. Celkem 9 panelů bylo natřeno a u všech došlo k výměně krycí folie pro lepší čitelnost a barevnost textové a obrazové části.
Většina panelů také potřebovala drobné opravy a zpevnění dřevěné konstrukce, u šesti panelů došlo také k výměně celé textové části.
K našemu překvapení nebyla instalace panelů po tolika letech "služby" poničena tak, jak jsme očekávali. Věříme, že bude místním i přespolním návštěvníkům čtyřkilometrový okruh nadále poutavě přibližovat krásy a historii Rakovníka a okolí.

Za ROS Fénix, Milan Tichai

Akce Domu dětí a mládeže Rakovník

Za sluncem a hvězdami

V pátek 1. října 2021 jsme uspořádali už 5. ročník přírodovědné akce s názvem „Za Sluncem a hvězdami“. Kolem čtvrté hodiny odpolední jsme se sešli s účastníky v Klubu DDM v Čermákových sadech, kde si děti odložily svá zavazadla a připravily si karimatky a spacáky na noční přespání. Letos jsme se za pozorováním oblohy vypravili do hvězdárny v Žebráku, kde nás už očekával pan Vladislav Slezák, který pro nás měl připravený pestrý program. Nejprve si děti prohlédly hvězdárnu zvenčí a dozvěděly se něco o její historii. Pak také zjistily, jak fungují sluneční hodiny, jak vypadá meteorit a co dokáže způsobit jeho pád na zem a poslechly si i mnoho dalších zajímavostí týkajících se Vesmíru. Děti se často zapojovaly do diskuze a dávaly panu Slezákovi zajímavé podněty. Po setmění jsme se všichni přemístili do malého přednáškového sálu, kde pan Slezák vyhledal a pustil několik zajímavých videí týkajících se Hvězdárny Žebrák, velikosti planet, projektu letu na Mars apod. Děti se také dozvěděly mnoho informací týkajících se dobývání Vesmíru a mohly si prohlédnout modely některých raket a raketoplánů. Po prohlídce přízemních prostor hvězdárny už byla taková tma, že jsme mohli jít pozorovat noční oblohu a pan Slezák nás pomocí laserového ukazovátka seznámil se známými i méně známými souhvězdími a planetami. Pak jsme se přemístili do hvězdářské věže s astronomickým dalekohledem, kterým jsme pozorovali mnohonásobně přiblížené planety Jupiter i s jeho měsíci a Saturn s prstencem složeným z plynů. Když jsme se všichni vystřídali u dalekohledu, vyšli jsme opět ven a pozorovali krásnou noční oblohu, na které bylo vidět mnoho vesmírných objektů včetně družic. Zpátky do Rakovníka jsme se vydali až kolem půl desáté večer a v jedenáct hodin už měly děti vyčištěné zuby a v pyžamech zapluly do svých spacáků.

Za Skryjským trilobitem

Děti, které se zajímají o přírodu, se v úterý a ve středu 26. a 27. listopadu zúčastnily dobrodružné akce s názvem „Za skryjským trilobitem“. Akce začala už v úterních odpoledních hodinách, kdy jsme se vydali autobusem do Skryjí. Odtud jsme došli k turistické chatě Města Rakovníka ve Skryjích, kde se všichni ubytovali do pokojů po čtyřech a připravili si postel na spaní. Potom už začal samotný program akce. Nejdříve proběhla rychlá seznamovací hra a potom už děti luštily přírodovědné rébusy a kvíz, týkající se našeho ptactva, lesních zvířat, stromů i dalších rostlin rostoucích v České republice. Po luštění dětem vyhládlo, proto s chutí snědly připravené špekáčky s chlebem a hořčicí případně kečupem. Protože se brzy setmělo, mohly se děti postupně vydat na naučnou noční stezku lemovanou svíčkami a světelnými náramky. Na jednotlivých stanovištích poznávaly přírodniny, rostliny i lesní zvířata a v závěru z vyluštěných indicií sestavily tajenku. Mezitím na chatě probíhala pantomimická soutěž spočívající v co nejdokonalejším předvedení všemožných zvířat nebo povolání. Po absolvování celé stezky následovala ještě společná procházka v okolí chaty, kdy jsme se snažili pozorovat noční život v lese, poznávat zvuky lesních zvířat a za odměnu si děti odnesly svítící náramky, které po cestě sesbíraly. Pak už jsme se všichni připravili na večerku a šli spát.

Druhý den ráno začal vydatnou snídaní, balením a úklidem pokojů. Potom jsme se všichni vydali na vycházku ke Skryjským jezírkům. Děti jsme upozornili na hranice chráněné krajinné oblasti a povídali jsme si o vzniku jezírek a o přírodě kolem Zbirožského potoka. Po cestě jsme si všímali mnoha rostlin a cestu nám lehce komplikovala hromada spadaného listí z místních stromů. U Skryjských jezírek jsme využili i nové pozorovací dalekohledy a pozorovali jsme přírodu i přes sklo přibližovacích čoček. Pak už jsme se vydali zpátky na chatu, ale ještě předtím, než jsme se vrhli na výborný oběd (řízek s bramborami), musely děti najít ukrytá vajíčka s překvapením, která byla odměnou za celý přírodovědně strávený víkend.

Po obědě jsme se vydali opět na cestu do Skryjí, kde jsme navštívili Památník Joachima Barranda. Bylo to muzeum plné trilobitů, o kterých jsme se hodně dozvěděli. Děti si mohly vyzkoušet i práci s geologickým kladivem a rozbít si několik kamenů, kde by se mohla skrývat nějaká zkamenělina. Trilobita jsme sice nenašli, ale ještě nás čekala cesta na naleziště zkamenělin v blízkém okolí. Procházka vedla po zážitkové a poznávací naučné stezce s názvem „Po stopě trilobita“, kde jsme se dozvěděli další informace o trilobitech i hledání jejich zkamenělin. Nakonec se nám to podařilo a několik jedinců si ze Skryjí trilobita odvezlo. A také jiné zkameněliny. A kdo si neodvezl zkameněliny, odvezl si určitě pěkný zážitek z naší dvoudenní přírodovědné akce.

Akce probíhala plynule a bez zádrhelů. Děti se hlavně díky naučné noční stezce a vycházce do přírody seznámily s životem v lese, poznávaly zvuky zvířat, ale byly prověřeny i jejich znalosti přírodnin a zvířat vyskytujících se v našich lesích. Účastníci akce se naučili poznávat les všemi smysly. V dnešní přetechnizované době si tak vyzkoušeli (nejen noční) pohyb přímo v terénu a ve větším kontaktu s přírodou. Prohloubili si tím vztah nejen k lesu, ale celkově k přírodě jako takové. Přínosem bylo i stmelení kolektivu díky společně prožitému večeru a noci. Naučili se ale i spolupracovat ve skupinkách při hledání indicií vedoucích

k vyluštění tajenky. Díky grantu Města Rakovníka akce proběhla úspěšně a děti si z ní odnesly mnoho pozitivních zážitků.

Tomáš Doležal - DDM Rakovník

Postav živočichům jejich sen

Obecně prospěšná společnost Křivoklátsko vyhlásila soutěž „Postav živočichům jejich sen“ pro školní kolektivy a jednotlivce. V tuto chvíli se do této soutěže zapojily čtyři školy, které sestavily 27 týmů. Jediným zástupcem z Rakovnicka je ZŠ Kněževes, který vytvořil jeden tým z 5. třídy s názvem „Ježčí domek.cz“ o dvanácti žácích, kteří zhotovili do soutěže hned tři výrobky.

Pokud je budete chtít podpořit, můžete hlasovat na www.is-krivoklat.cz v sekci „Soutěže“, a to od **20. 12. 2021 do 15. 1. 2022.**

Jiřina Prošková
Ředitelka, o.p.s. Křivoklátsko

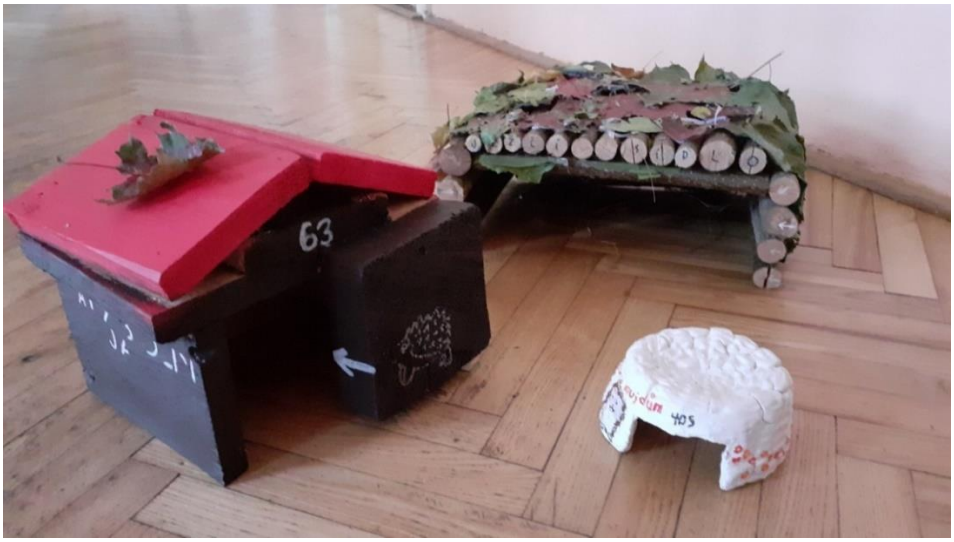

JEŽČÍ SÍDLO

můj dům
405

63

10 tipů, jak připravit obec na vedro i přívalové srážky

Letos jsme zažívali extrémy počasí, které se budou podle vědců vlivem klimatické změny objevovat stále častěji. Vedrem přehřátá města, sucho v krajině a na druhé straně bouřky, silné deště či vítr. Není divu, že již několik let sílí poptávka po opatřeních, která by lidem pomohla nové podmínky lépe zvládnout.

Ani Česká republika nezůstává v tomto ohledu pozadu, jak dokazují finálové projekty soutěže Adapterra Awards 2021. Najdeme mezi nimi příklady šetrného hospodaření na zemědělské půdě, obnovy lužních lesů, rašelinišť, tůní, meandrů, zpřírodnění koryt řek, ukázky využití dešťové vody či zelených střech. Až do 15. října můžete v internetovém hlasování podpořit ty nejzajímavější z nich na stránkách www.adapterraawards.cz

Jak můžete sami pomoci?

1. Sbírejte dešťovou vodu a využívejte ji k zalévání zahrady. Díky tomu zůstane v lokalitě.
2. Dejte prostor zeleni. Předzahrádka, záhonky, luční trávníky se rozehřívají méně než betonové plochy a lépe zasakují dešťovou vodu.
3. Nepropustné plochy nahraďte propustnými, např. porézní dlažbou nebo zatravňovacími dlaždicemi.
4. Fasády, altány, sloupy, krytá stání nechte porůst popínavými rostlinami, které stíní, zachytávají prach a díky přirozenému výparu v létě ochlazují své okolí.
5. Při stavbě domu myslete na udržitelnost. Domy v pasivním standardu, zateplení, rekuperace, fotovoltaické panely, splachování dešťovou vodou a další opatření šetří peníze i přírodu.
6. Zelené střechy na domech nejenže dobře vypadají, ale zasakují nadbytečnou dešťovou vodu a postupně ji vypařují do okolí. Izolují budovu a navíc poskytují potravu pro hmyz.
7. Nechte prostor vzrostlým stromům, které v létě ochlazují a stíní, a sázejte nové pro budoucí generace.
8. Nedopitou vodou ze sklenic, varné konvice, vodou po omytí ovoce a zeleniny nebo po čištění akvárii můžete zalévat zeleň ve svém okolí.
9. Použitou vodou z umyvadel a sprch je možné splachovat toalety a ušetřit tak pitnou vodu.
10. I panelové domy mohou mít zelenou střechu, fotovoltaické panely či sbírat dešťovou vodu a dále ji využívat k zálivce či venkovní vodní prvky.

Foto: archiv Nadace Partnerství, autor: Vojta Herout

Praktická ukázka opatření financovaných z krajinotvorných programů v CHKO Křivoklátsko

Obecně prospěšná společnost Křivoklátsko ve spolupráci s AOPK ČR za spolufinancování Středočeského kraje a SSEV Pavučiny uskutečnila pro veřejnou správu – zastupitele obcí z CHKO Křivoklátsko přednášku s exkurzí:
„Praktická ukázka opatření financovaných z krajinotvorných programů v CHKO Křivoklátsko“.
Akce, která se konala 30. září 2021 od 9.00 – 15.00 hodin v IS CHKO Křivoklátsko – Křivoklát a v terénu, se zúčastnilo 14 zastupitelů obcí, které sídlí v CHKO Křivoklátsko. Celým dnem je provázeli lektoři ze Správy CHKO Křivoklátsko: Ing. Pavel Moucha a Ing. Josef Jedlička.
Při setkání se starosty proběhla úvodní prezentace o realizaci Programu péče o krajinu za poslední roky. V terénu byly předvedeny ukázky jednotlivých krajinotvorných opatření v krajině CHKO Křivoklátsko, financovaných především z Programu péče o krajinu MŽP ČR. V obci Svatá byl ukázán mechanický a chemický zásah, zaměřený na likvidaci nepůvodní a invazní dřeviny trnovníku akátu v místech tzv. Svatské skály. V katastru obce Velká Buková starostové viděli výsadby vysokokmenů ovocných dřevin, úkryty pro hady a ještěrky, vybudovaný mokřad a louku s původními bylinami.

Jiřina Prošková,
Ředitelka Křivoklátsko o.p.s.

Nový zahrádkářský zákon

Zahrádkářství patří v česku mezi oblíbené koníčky. Jen Český zahrádkářský svaz sdružuje přibližně 130 000 členů. Od prvního prosince vstupuje v účinnost Zákon č. 221/2021 Sb. *Zákon o podpoře zahrádkářské činnosti* (dále jen „zákon“), na který zahrádkáři dlouho čekali. Kromě jiného zakotvuje zahrádkaření jako veřejně prospěšnou činnost. Zároveň definuje zahrádkářské osady, popřípadě podmínky pachtu pozemků.

Zákon stanovuje, že zahrádkářská činnost je vymezena jako veřejně prospěšná činnost zaměřená na pěstování ovoce, zeleniny, květin, užitkových nebo okrasných rostlin, jejich další zpracování nebo úprava. Zahrádkářská činnost se dle zákona podílí na zachování a ochraně zemědělského půdního fondu, přispívá k zadržování vody, zmírnění dopadu klimatických změn a podporuje druhovou rozmanitost v krajině, má výchovný a estetický aspekt pro utváření vztahu k přírodě mladé generace. Podílí se na ochraně přírody, životního prostředí a pestrosti krajinného rázu.

Vykonávat ji bude zahrádkářský spolek, který bude veřejně prospěšným spolkem, který vykonává zahrádkářskou činnost podle zákona prostřednictvím svých členů zpravidla v zahrádkářské osadě, v souladu se stanovami a přispívá svou činností k dosahování obecného blaha. Obecně se zahrádkářský spolek řídí ustanoveními o spolku dle občanského zákoníku, musí tedy být založen alespoň 3 osobami, hlavní činností spolku může být pouze uspokojování a ochrana zájmů, za jejichž účelem byl založen a zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost. Nepůjde jenom o Český zahrádkářský svaz, ale podle předkladatelů se to bude moci vztahovat i na komunitní zahrady.

Zahrádkářskému spolku bude možné propachtovat pozemek pro zahrádkářskou činnost pouze na dobu určitou, a to nejméně na dva roky. Pokud bude propachtovatelem stát nebo obec, bude nejkratší možná doba pachtu deset let.

Zákon také stanoví, že ministerstvo zemědělství v rámci své působnosti podporuje zahrádkářskou činnost a zastupuje zájmy zahrádkářských spolků při projednávání dotčené problematiky v České republice a Evropské unii. V rámci podpory zahrádkářské činnosti zákon vymezuje činnost obce zejména tím, že již v rámci územního plánování má obec myslet na zahrádkáře a vytvářet předpoklady pro vznik a rozvoj zahrádkářské činnosti, což může obec dělat například vymezením ploch pro zahrádkářskou činnost. Současně má obec či Státní pozemkový úřad spolkům přenechávat vhodné pozemky k zahrádkářské činnosti a při sjednání výše pachtovného či nájemného zohledňovat veřejnou prospěšnost zahrádkářské činnosti.

Zpravodaj životního prostředí města Rakovníka.
Vydává Město Rakovník 2 x ročně. Neprodejné.
Odpovědný redaktor RNDr. Alena Škoudlínová
Povoleno odborem kultury ONV Rakovník č.j. 03211211286
Číslo 2/2021, datum vydání: Prosinec 2021
Tisk: DTPress – grafické a produkční studio Rakovník
Text neprošel jazykovou úpravou